

«У НАШІМ РАЇ НА ЗЕМЛІ». ТРАГЕДІЯ ЖІНКИ-МАТЕРІ,
БОРОТЬБА ЗА СВОЄ МАТЕРИНСТВО, ЖОРСТОКІСТЬ
НАРОДНОЇ МОРАЛІ. НАСКРІЗНИЙ ЛІРИЗМ ТВОРІВ
ШЕВЧЕНКА ПРО ЖІНОЧУ ДОЛЮ



19.03.24

Укр.літ

Клас:9-А,Б

Вч.: Харенко Ю.А.

✧ СЬОГОДНІ НА УРОЦІ ВИ:

проаналізуєте поезію “ У нашім раї на землі”,
визначатимете провідний мотив , ідею, художні
засоби, вдосконалите навички виразного читання;
сформуєте вміння будувати розгорнуті судження
про материнство та вічну проблему жіночого щастя;
висловіте власну думку щодо усвідомлення того, що
жінка-уособлення краси



ВАЖКА ЖІНОЧА ДОЛЯ НАДЗВИЧАЙНО ХВИЛЮВАЛА
ПОЕТА. ВІН БОЛІСНО РЕАГУВАВ НА СУСПІЛЬНИЙ
ОСУД, ЯКИЙ ТАВРУВАВ ДОВІРЛИВИХ ДІВЧАТ, ЩО, СЛІПІ У
СВОЄМУ КОХАННІ, НЕ МОГЛИ РОЗПІЗНАТИ РОЗБЕЩЕНІСТЬ
ПІД МАСКОЮ. НЕ МЕНШ ГІРКИМ БУЛО
УСВІДОМЛЕННЯ, ЩО ЖІНКИ СТРАЖДАЛИ ПІД ГНІТОМ
КРІПАЧЧИНИ, І НАВІТЬ СТВОРИВШИ СІМ'Ю, ВОНИ
МОГЛИ БУТИ НАВІКИ РОЗЛУЧЕНІ ЗІ СВОЇМИ ДІТЬМИ

АСОЦІАТИВНИЙ КУЩ "РАЙ"



СЛОВНИКОВА РОБОТА

Нагота-голе тіло,голизна.

Проказа- інфекційне
захворювання, що вражає шкіру,
м'язи.

✧ ПРАЦЮЄМО НАД ЗМІСТОМ ТВОРУ:

Яким чином даний твір пов'язаний з біографією митця?

Через що дивується і водночас сумує поет, коли побачив дівчину з дитиною?

У чому поет вбачає святість образу матері? («І перед нею помолюся, / Мов перед
образом святим / Тієї матері святої, / Що в мир наш бога принесла...»)

Чим пояснити те, що кожна дитина для матері є її гордістю? («Гордіше самої
цариці, / Щоб людям, бачте, показати / Своє добро»)

Яка доля очкує Іванів, коли вони подорослішають? («І вирости, і розійшлись /
На заробітки, в москалі»)

Чому старість самотньої жінки — це її безпорадність і важке життя? («Наготи /
Старої нічим одягти / І витопить зимою хату. / А ти не здужаси і встати, / Щоб хоч
огонь той розвести»)

ПРАЦЮЄМО НАД ЗМІСТОМ ТВОРУ:

Що мав на увазі поет, зазначаючи про матір: «А ти, великомучениця»?

Яким чином ця поезія Т. Шевченка дійсно пов'язана з іншими його творами?

(«Села / Минаєш, плачучи вночі / І полем, степом ідучи, / Свого ти сина
закриваєш») поема «Сон» («У всякого своя доля...»): «То покрітка поштігінню / З
байстрюм пикадибає. / Батької / мати одцуралась / Й чужі не приймають!!»

Через що красуня дівчина втрачає свою привабливість? («Пронала, немає! /
Все забрала дитиночка»)

Чому батьки виганяли своїх дочок з позаплюбної дитиною з дому? Чи було
це морально виправданим? (Важливим за все було поняття честі. Честь сім'ї,
добра слава роду. Той, хто порушував ці неписані моральні закони,
осуджувався громадою.)

Чим пояснити зневажливе ставлення людей до жінки покрітки?

ПРАЦЮЄМО НАД ЗМІСТОМ ТВОРУ:

- Про що може розкрити дитина байстрія у матері, коли вона стане дорослою? («Про панічка лукавого»)

**- Яку долю буде мати така дитина? («Бо не дійде / До зросту дитина,
Піде собі сліпця водить»)**

- Яке покарання може понести мати від своєї дитини? («А тебе покінше / Калкою на розпутті, / Щоб собак дражнила, / Та ще й вилає»)

**Чи не занадто жорстоку картину малює Т.Шевченко в кінці вірша :
«Щоб собак дражнила..., / Полки не загинеш / Межи псами...»**

- У чому поет вбачає трагедію жінки покритки?

ПАСПОРТ ТВОРУ

Рід-лірика

Ідея: возвеличення святості матері, того націнного, що є у кожної людини;
засудження соціального устрою, який змусив страждати багатьох жінок.

Тема: розповідь про важку жіночу долю, долю матері в умовах
покріпачення, соціального і національного гніту.

Картини та образи: лиричний герой, образ матері та дитини, суспільства

Художні засоби

Епітети: у нашій раї, мати молодая, дитяточком малим;

Метафора: у нашій раї на землі

Порівняння: нічого кращого немає, як тая мати молодая

Пестливі слова: дитяточком

Заперечення: нічого кращого немає.

Особливості будови:

Вірш умовно можна поділити на три частини

1

2

3

Оспівується материнство, образи матері і дитини є провідними. Автор вибудовує паралель між Богоматір'ю та звичайною селянкою з немовлям ("І перед нею помолюся, / Мов перед образом святим...")



Розкривається трагізм долі матері-кріпачки, щастя якій судилося недовго: незабаром дитина підросте, покине отчий дім, залишивши неньку самотньою й немічною в нетоплений хаті.



Розпочинається риторичним звертанням ("Ати, / Великомученице!") й розповідає про трагічну долю покрітки. Жінка-покрітка не зазнає радості материнства: покинута й зеважена, вона загине



Мортух О.В. учитель. Любимцева Л.О. МІЗСО



ЗАКЛЮЧНЕ СЛОВО

Твір сумний за характером. Автор розкриває страшну правду про страждання матерів. Укотре можна побачити, що Тарас Шевченко не лише стає на захист матерів-покриток. Він чи не першим бачить у їхніх стражданнях святість, порівнює їх з Богоматір'ю



ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ



Дібрати цитати (2-3)
про роль і значення
жінки- матері.

Написати есе “ Велич
жінки-матері”